

‘Dit initiatief komt precies op het juiste moment’

Innoveren in een traditionele branche

Het Radar-initiatief dat TNO uitvoert in opdracht van de InnovatieGroep van Uneto-VNI gaat de tweede fase in. In dit tweede bedrijf wordt de branche betrokken bij het bedenken, verder uitbreiden en selecteren van innovatieve ideeën. Leden van Uneto-VNI die belangstelling hebben, worden uitgenodigd deel te nemen aan workshops om mee te denken over kansen voor vernieuwing. Bovendien wordt een aantal ideeën die samenhangen rond een thema, nader onderzocht om tot de ontwikkeling van aantrekkelijke nieuwe business te komen.

Markt

Tekst: Rob de Boer

Eind vorig jaar startte onderzoeksinstituut TNO op verzoek van de InnovatieGroep van Uneto-VNI een kennisproject, met als doel om mogelijk toekomstige innovaties voor de installatiebranche in kaart te brengen. Inmiddels heeft het eerste deel van dit project, Radar genaamd, de eerste veelbelovende resultaten opgeleverd. De Radar heeft als doel kansrijke lopende en nieuwe innovaties te signaleren en actief te stimuleren voor de leden van Uneto-VNI. In fase A is een testversie van de Radar ontwikkeld met ideeën uit

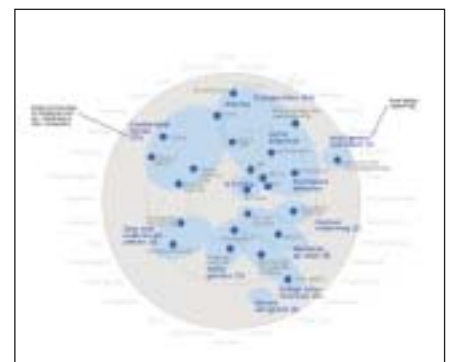
een groot aantal verkenningen en studies en is alvast een database opgesteld met mogelijke innovaties. Allereerst is een groot aantal clusters opgesteld, waarin tegenover problematiek in een bepaald deel van de markt, innovaties worden gezet die wellicht kunnen zorgen voor oplossing hiervan. Voorbeelden van clusters die zijn benoemd, zijn de zorg voor ouderen en zieken, comfortabel wonen en sociale veiligheid. Niet geheel toevallig zijn dit onderwerpen die de laatste tijd veelvuldig in het nieuws zijn. De Radar is ook bedoeld om maatschappelijke trends en ontwikkelingen nauwlettend te volgen en om daar met technische innovaties op in te spelen. Een bijzonder initiatief volgens ir. Titus Tielens MBA, die

als projectmanager bij TNO verantwoordelijk is voor de Radar.

‘Uneto-VNI is zeer vernieuwend bezig door haar leden te helpen met innoveren, zeker omdat dit gebeurt in een van oudsher nogal traditionele branche. Wij zien ook zelden dat dit branchebreed gebeurt. Onderzoeken naar innovaties zijn tot nu toe meestal beperkt gebleven tot één segment of een product. De Radar komt ook precies op het juiste moment. Dit onderzoek sluit perfect aan bij de visie van de huidige regering om met name bedrijven in het mkb te stimuleren in hun zoektocht naar innovaties.’

Van inventie tot investering

Voor de Radar is onder meer gebruik gemaakt van een door TNO en het ministerie van Economische Zaken ont-

Clusters van innovaties binnen de Radar. De cirkels geven de periode aan waarbinnen de betreffende innovaties naar verwachting ‘marktrijp’ kunnen worden gemaakt.

wikkelde database ('Dynamo'), waarin meer dan duizend innovaties zijn opgenomen. Innovaties zijn nieuwe diensten, technologieën of producten, of nieuwe combinaties daarvan die commercieel kunnen worden toegepast. De beschreven innovaties in de database zijn concepten die variëren van ideefase tot marktintroductie. Honderd van die innovaties lijken eventueel mogelijkheden te bieden voor de installatiebranche. Verder heeft TNO op basis van aanvullend onderzoek -literatuur en deskresearch- een lijst samengesteld van nog eens honderd innovaties, puur gericht op de installateur. Een flink aantal dus, maar de Radar is uiteindelijk nooit afgerond.

'We streven ernaar zo compleet mogelijk te zijn, maar gezien de voortdurende ontwikkelingen zal ons bestand nooit geheel compleet zijn. Van de Radar moet eerst en vooral een inspirerende werking uitgaan voor de leden van Uneto-VNI', vertelt Tielens. 'Belangrijk daarbij is een les die in fase A van het onderzoek is geleerd. Gebleken is namelijk dat de gepresenteerde informatie in de Radar al snel als waarheid wordt aangenomen, iets wat heel duidelijk niet de bedoeling is. Het Radar-project is niet meer of minder dan een weergave van signalen uit de markt, maar velt geen oordeel over de meest zekere of kansrijke innovaties. Wel kan de InnovatieGroep hiermee een inventie in de toekomst wellicht net dat kleine duwtje geven, dat nodig is om er in de installatiebranche een marktrijp product van te maken.' Voor dat duwtje in de rug werkt de InnovatieGroep nauw samen met de vakgroepen binnen Uneto-VNI, kennisinstituten, leveranciers en opdrachtgevers.

Innovaties op de Radar

De Radar kan worden gezien als een radar in de meest letterlijke zin van het woord. Een scherm, waarop innovaties in de vorm van stippen langzaam van de rand naar het midden van het scherm komen. Dat scherm is onderverdeeld in drie ringen, waarvan de buitenste ring de lange termijn voorstelt. Hierin bevinden zich innovaties die in de toekomst mogelijk belangrijk zullen worden, maar die op dit moment nog geen reële mogelijkheden bieden. De tweede ring stelt de korte tot middellange termijn van twee tot vijf jaar voor en bevat innovaties, waarmee al op beperkte schaal wordt geëxperimenteerd. In deze fase van een mogelijke ontwikkeling zal Uneto-VNI in samenwerking met de leden de rol van aanjager gaan vervul-

De criteria

Criteria voor innovaties:

In de eerste plaats moet een innovatie aantrekkelijk zijn voor installateurs. Criteria hiervoor zijn onder andere:

- **groeimarkt;**
- **vervult behoefte;**
- **aantrekkelijke nieuwe dienst voor installateurs.**

In de tweede plaats moet het een innovatie zijn waarbij Uneto-VNI een belangrijke rol kan vervullen. Als dat niet het geval is, dan kunnen individuele bedrijven de innovatie net zo goed zelf uitvoeren. Te denken valt aan:

- **nieuwe diensten die de keten als geheel en de klantbenadering vernieuwen;**
- **waar verschillende partijen uit verschillende disciplines voor nodig zijn;**
- **die vernieuwend genoeg zijn dat tussen de twee en de vijf jaar ontwikkelingstijd nodig is, maar niet meer.**

len, bijvoorbeeld door grote, of groepen van kleinere bedrijven aan te moedigen ermee aan de slag te gaan. Dit zijn dan ook noviteiten die de installateurs zeker in de gaten moeten houden, om voorbereid te zijn op de uiteindelijke marktintroductie. Dat is het moment waarop de innovatie het midden van het scherm bereikt.

Een voorbeeld van een innovatie die de komende jaren zeker de moeite van het volgen waard is, is die van de brandstofcel. Dit is een nieuwe vorm van energieopwekking die ook binnen de auto-industrie wordt gezien als veelbelovend alternatief voor de traditionele verbrandingsmotor. Het is echter heel wel mogelijk dat in de toekomst elk huishouden de beschikking krijgt over zo'n brandstofcel, en een installateur doet er goed aan zich op zulke ontwikkelingen voor te bereiden. Voor zover dat nu al niet het geval is, is het ook zeker dat in de nabije toekomst veiligheid in en om de woning een belangrijke rol gaat spelen. Hoewel hier vooralsnog geen grote innovaties voor nodig zijn, liggen er op dit terrein wel kansen voor menig installateur.

Workshops voor leden en niet-leden

Inmiddels zijn TNO en de InnovatieGroep gestart met fase B van het onderzoek. Hierin worden door workshops en nauw contact met de branche en gerelateerde sectoren gekeken naar kansrijke nieuwe ideeën die nog niet eerder zijn beschreven. Vervolgens wordt een actueel en veelbelovend cluster gekozen en in een aantal stappen nader onderzocht en omgevormd tot 'business case'. Hierbij wordt voor alles het marktpotentieel voor de installateurs voor ogen gehouden, aan de hand van drie criteria. Een innovatie moet liggen in een duidelijke groeimarkt, er moet behoefte aan zijn en bovendien

moet het voor de installateur een aantrekkelijke nieuwe dienst worden. Maar ook de toegevoegde waarde van Uneto-VNI om die innovatie aan te jagen telt mee.

Verder zal Uneto-VNI een business case kiezen waarbij zij belang heeft bij het samenbrengen van partijen. Bepalen of een innovatie kansrijk is, doet de InnovatieGroep niet alleen. De leden van Uneto-VNI worden uitdrukkelijk uitgenodigd deel te nemen aan de workshops, die vanaf april zullen worden georganiseerd en waar ook partijen van buiten de installatiebranche aanwezig zullen zijn. Dat zullen bijvoorbeeld gebouwbeheerders en opdrachtgevers zijn, maar ook vertegenwoordigers van energiebedrijven.

Aanmelden voor deze workshops kan nu alvast, door een e-mail te sturen naar: innovatiegroep@uneto-vni.nl. Verder wordt al gewerkt aan een nieuwe website waar alle informatie van de InnovatieGroep te vinden zal zijn en die tevens als een discussieplatform zal gaan dienen. □

Eerste workshop

De eerste brancheconsultatie van de Innovatiegroep is gepland op 28 april van 10.00 tot 14.00 uur bij TNO-Bouw te Delft. Een groep van circa 50 personen zal een aantal innovatieve thema's doornemen en in een brainstorm aanvullen. De groep zal naar verwachting bestaan uit: 25 ondernemers uit de branche; 10 leveranciers; 10 ondernemers van buiten de branche en vijf deelnemers afkomstig van andere partijen, zoals kennisinstituten en aanverwante brancheorganisaties.